

Verkiezingsproces geprivatiseerd

De actiegroep 'Wij vertrouwen stemcomputers niet' wil 'met spoed' een Amsterdamse stemcomputer, om na te gaan of die fraudegevoelig is.

1 *Hadden die niet al eerder een stemcomputer gebruikt?*

Zeker. Twee weken geleden liet de groep rond Xetool-oprichter Hap Gonggrijp zien hoe de meestgebruikte stemcomputer van Nederland, die van fabrikant Nedap, te manipuleren is. De actiegroep kocht daardoor twee Nedap-computers. Volgens de stichting zijn die apparaten 'zeer kwetsbaar' omdat de hardware gekraakt kan worden. Ook zou de keuze van de kiezer draadloos te achterhalen zijn.

2 *Meer waarom willen ze dan nu dat Cohen hun er mee geeft?*

Amsterdam stemt niet op Nedap-computers, maar op apparaten van fabrikant SDU, die Newvote. En die heeft de actiegroep niet kunnen onderzoeken. Ook Amstelveen, Almere en Uithoorn stemmen met SDU-apparaten. De gemeenten hebben de computers niet in bezit, maar huren ze bij het bedrijf. Amsterdam kan ze dus niet geven, zegt de gemeente. Volgens Gonggrijp is het verkiezingsproces daarmee 'succesvol geprivatiseerd'. Hij vindt dat de burgemeester de zeggenschap over de apparaten moet krijgen, omdat die verantwoordelijk is voor het verkiezingsproces. Daarom ook wil hij om een apparaat te bedelen bij SDU.

3 *Is er dan ook wat mis met de SDU-apparaten?*

Volgens Gonggrijp wel en niet alleen omdat het apparaat onder een variant van Windows werkt. De Newvote is voorzien van een geheugenkaartjeslezer en een mobiele-telefoonmodem. Die zijn bedoeld om na de verkiezingen de uitslagen centraal aan te melden, maar kunnen volgens de acti-

groep wel eens gebruikt worden om de stemcomputer binnen te dringen. Bij de Nedap-computer moesten de hackers nog aan de hardware morrelen, met de SDU-machine zou dat wellicht niet eens hoeven.

4 *Is het werkelijk zo gemakkelijk?*

De gemeente van SDU beroepen zich op onderzoek van TNO, die oordeelde dat ze veilig waren, maar dat deden de Delftse onderzoekers ook voor de Nedap-computer. De Newvotes worden op een geheime plek centraal bewaard en 24 uur per dag bewaakt.

Voordat ze naar de gemeenten worden vervoerd, controleert SDU of er niet mee is geknoeid. Dat gebeurt ook steekproefsgewijs ter plekke en na afloop. Demonstratiemodellen, vaak in de aanloop van verkiezingen gebruikt in bejaardentehuizen, worden niet bij de verkiezingen gebruikt.

Bovendien worden de uitslagen op verschillende manieren gecontroleerd, onder meer op papier, en achteraf met elkaar vergeleken.

5 *Ziet 'Wij vertrouwen stemcomputers niet' dan spijt?*

Zeker niet. Naar aanleiding van hun Nedap-test worden die apparaten nu nogmaals doorgelicht. Amsterdam zegt dat ook SDU opnieuw naar de veiligheid kijkt. Maar Gonggrijp wil dat de inhoud van een stemcomputer, waaronder de software, openbaar bezit wordt, zodat iedereen met een beetje computerkennis kan nagaan of ze wel veilig genoeg zijn.

Overeind blijft dat, onwille van een snelle stembasaufslag, de veiligheid van het hele verkiezingsproces met de invoering van computers beduidend minder doorzichtig is dan toen er nog met het rode potlood werd gestemd.